

obchodu dle § 11 čís. 4 lichevního zákona, nesprávnost, poněvadž to, co první stolice zjistila ohledně stěžovatelky, nevyčerpává pojmu obchodu, natož řetězového obchodu. Nelze prý činiti stěžovatelku, pouhou služebnou, nikoli číšnici v kavárně Marie M-ové, právě tak zodpovědnou jako její zaměstnavatelku, kdyžtě nečinila nic jiného než, že v nepřítomnosti M-ové, jež jinak sama své hosty obsluhovala, hostům na jich požádání a z příkazu své paní z jejich zásob doutníky neb cigarety prodávala za ceny M-ovou jí předepsané, sama nemajíc na zisku žádného podílu. Než zmateční stížnost není odůvodněna. Soud nalézací zjistil, že stěžovatelka musila si býti vědoma, že obžalovaná M-ová není trafikantkou a, nemajíc tudíž povolení ku prodeji tabákových výrobků, obchoduje jimi neoprávněně. Rovněž zjistil, že si stěžovatelka byla vědoma, že tímto postupem vsunuje se v řadu oprávněných obchodníků tabákovými výrobky a jich přechod na spotřebitele stěžuje. Byť i rozsudek nezjišťoval, že by stěžovatelka jako pouhá osoba služebná byla měla podíl na zisku z prodeje tabáku, přece postačují shora uvedená zjištění k tomu, by shledána byla ve stěžovatelce osoba, která, ať již jako číšnice nebo jako pouhá služebná, M-ové při provozování řetězového obchodu vědomě vypomáhala a tímto přečinem stala se tudíž alespoň jako nepřímá pachatelka spoluvinnou. Každým způsobem tvoří tato stěžovatelčina činnost pouštění se do jinakých pletich, způsobilých, by cena předmětů potřeby byla jimi stupňována, zvláště vzhledem ku zjištění, že i stěžovatelka, využívajíc, byť snad v cizí prospěch, mimořádných poměrů válkou vyvolaných, za kuřivo požadovala ceny zřejmě přemrštěné. Ježto pak tato forma přečinu dle § 11 čís. 4 lichevního zákona jest provozování řetězového obchodu úplně na roveň, nemůže se stěžovatelka cítiti důvodně stíženou, i kdyby snad výrok odsuzující ji přímo pro provozování řetězového obchodu jevil se býti co do přesnosti pochybným. Že obžalovaná, osoba to plnoletá (25 let), byla jako služebná na prvobžalované Marii M-ové do jisté míry odvislou, může přijíti, jak ostatně zmateční stížnost ve svých vývodech, čelících proti odsouzení pro přestupek dle § 7 lichevního zákona sama připouští, při výměře trestu — ovšem v rámci § 16 lichevního zákona — v úvahu jako okolnost polehčující, trestní zodpovědnosti stěžovatelčiny to v žádném směru nevyklučuje. Aby pak pachatelka přestupku dle § 7 lichevního zákona z prodeje předmětu potřeby měla osobní zisk, zákon nevyžaduje, stačí, když zřejmě přemrštěnou cenu, ať již pro sebe nebo pro osobu třetí, požaduje neb dává si poskytovat.

Čís. 546.

**Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
Řetězový obchod aspirinem.**

Ku řetězovému obchodu vůbec — na rozdíl od pletich — není třeba vědomí pachatelova o tom, že jednání jeho je způsobilé působiti na ceny zboží ve směru vzestupném. Stačí vědomí pachatelovo, že se jeho neprospěšným vsunutím normální přechod zboží do spotřeby ztěžuje nebo zdržuje.

(Rozh. ze dne 28. září 1921, Kr II 154/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při zemském soudu v Opavě ze dne 25. ledna 1921, jímž byli obžalovaní sprostěni dle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin dle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl — mimo jiné z těchto

důvodů:

Nalézací soud sprostil obžalované z obžaloby pro přečin řetězového obchodu s odůvodněním, že nelze jim přičítati jejich činnost pro neznalost závažných okolností, ježto zlý úmysl jejich »neproniknul«, jak se praví v rozhodovacích důvodech »způsobilst jejich počínání, zvyšovati cenu aspirinu«. Právem stížnost v tomto výroku sledává nesprávné použití zákona. Nalézací soud přehlíží, že ustanovení čís. 4 § 11 zákona o válečné lichvě stanoví dvojí skutkovou podstatu s rozdílným obsahem objektivním a rozdílnými náležitostmi po stránce subjektivní; ke skutkové podstatě obchodování řetězového nevyžaduje se na rozdíl od jiných pletich výslovně zjištění, že jednání pachatelovo je s to, působiti na ceny dotyčného zboží ve směru vzestupném, a tím méně vědomí pachatelova o této způsobilsti; vždyť obchodování řetězové jest formou pletich, při které neprospěšnost a přímo nebezpečnost nerealního, nescelidního, řádnému obchodu se přičícího nakládání se zbožím sama sebou tkví již v tomto způsobu obchodování; stačí proto ke skutkové podstatě řetězového obchodu, aby zde byl způsob obchodu, potřebě normálního obchodování nevyhovující, aby se pachatel vsunul neúčinným způsobem mezi výrobce (nebo prodávatele) a spotřebitele (nebo detailistu) a aby měl vědomí, že se jeho neprospěšným vsunutím normální přechod zboží do konsumu stěžuje nebo prodlužuje. Bezvýznamnou jest při tom okolnost, zda ceny, které pachatel požadoval, byly nižší cen, za které se zboží v téže době prodávalo řádnými oprávněnými obchodníky (lékárníky a droguisty); rozhodnými jsou individuální složky cenového vývoje a výsledku, ježto zajisté spotřebitelé musí míti možnost koupiti levně, koupili-li výhodně držitel zboží, a ježto spotřebitel byl by o tuto výhodu připraven nejen v případě, kdyby při prodeji byly žádaný ve smyslu § 7 zákona o vál. lichvě ceny přemrštěné, nýbrž i kdyby se mu dostalo zboží zbytečně více rukama prošetřitého, zdraženého takto zisky překupníků. Bezvýznamnou jest konečně okolnost, že zboží činností druhého překupníka — obžalovaného — se dostalo přímo do rukou spotřebitele (správně detailisty), lékaře a droguisty, ježto jí není vyloučena zbytečnost a neúčinnost vsunutí se obžalovaných, které zmařilo přímý a nezdražený přechod zboží z rukou osob, od kterých obžalovaní koupili, do rukou detailisty (lékaře, droguisty). Jak již svrchu dovedeno, nevyžaduje se nějakého zlého úmyslu ke skutkové povaze obchodování řetězového, poněvadž nejde ani o zločin ani o delikt, k jakému by se dle speciálního zákona vyžadoval zlý úmysl; stačí po subjektivní stránce ve smyslu § 238 tr. zákona úplně, že obžalovaní si byli vědomi neprospěšnosti své činnosti. Nalézací soud opomenul však dle výše uvedeného okolnost tuto náležitě zjištit. Co se týče obchodování obžalovaných, tu bylo toto netoliko ne-

zdravé, ježto neplnilo hospodářské funkce nejkratšího a nejlacinějšího převodu zboží z výroby do spotřeby, poněvadž zaměstnávalo více činitelů, než je nejnútněji třeba, ale i neoprávněné, poněvadž aspirin nesmí nikdo jiný prodávati než lékárník, nebo v případě zvláštního ministerského povolení také drogerie, kterážto okolnost dle údajů rozhodovacích důvodů rozsudkových musila obžalovaným býti známa.

Čís. 547.

»Násilným vztažením ruky« (§ 81 tr. zák.) míněny jsou jakékoliv činy pachatelovy, které vnucují vrchnostenské osobě alternativu, by buď od úředního zákroku upustila anebo odpor pachatelův přemohla.

(Rozh. ze dne 28. září 1921, Kr II 485/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského soudu v Opavě ze dne 20. května 1921, pokud jím stěžovatel uznán byl vinným zločinem veřejného násilí dle § 81 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost, která odporuje rozsudku pouze potud, pokud jím stěžovatel byl uznán vinným zločinem dle § 81 tr. zák., dovolává se jedině zmatečního důvodu § 281 čís. 10 tr. ř., domáhá se však sprostění stěžovatele z obžaloby pro zmíněný zločin, přehlížejíc patrně, že zjištěný děj by zakládal při nejmenším skutkovou povahu přestupku § 314 tr. zák., kdyby bylo lze přisvědčiti právním vývodům stěžovatelovým. Stížnost uvádí: Nálezací soud shledal skutečné násilné vztažení ruky v tom, že stěžovatel vytrhoval, tahaje ho za límec kabátu, Františka H-a z rukou úředních osob, které držely H-a, by byl zatčen. Tuto činnost nelze prý považovati za násilné vztažení ruky; vztažení ruky musí prý býti konáno přímo, bezprostředně na vrchnostenské osobě, nemají-li býti znásilněny doslov a smysl zákona, který by prý byl užil pouze slova »násilí«, kdyby chtěl trestati jakýkoli způsob odporu (zprotivení se), slova »skutečné násilné vztažení ruky« nepřipouštějí jiného než zmíněného výkladu užšího; zákon, vycházející ze zásady, by slovům jím použitým bylo porozuměno všeobecně a aby takto každý věděl, co je zapovězeno jakožto zločin, běře své pojmy ze života všedního, a osoba, která jest daleko toho, aby vztáhla ruku po vrchnostenské osobě, neshledává ničeho závadného v tom, když popadla za límec osobu, kterou drží vrchnostenská osoba, protože si, zvláště, je-li jako stěžovatel prostým mužem z lidu, nemůže býti vědoma toho, že se takto dopouští skutečného násilného vztažení ruky vůči vrchnostenské osobě. Než stížnost je na omylu. Ustanovení § 81 tr. zák. chrání nedotknutelnost vrchnostenské osoby po dobu, kdy vykonává rozkaz vrchnostenský anebo koná svůj úřad nebo svou službu; povinností obyvательства a zejména osob, úředním či služebním úkonem postižených jest, aby poslouchaly vrchnostenské osoby a nemařily její činnosti; této povinnosti přičí se zejména jakékoli protivení se násilím; aby toto násilí ohraničil co do poměru jeho k jinakému odporu (pasivnímu odporu a od-